

GRASS CEILING

D6.9

Practice abstracts
batch n.2
Nederland

Nederland

Training voor vrouwelijke innovatoren zorgt voor de toekomst van het platteland

Introductie

Aan het Living hebben vrouwen uit verschillende regio's deelgenomen. Zes van de acht vrouwen zijn werkzaam in de landbouw. Deze samenvatting presenteert de belangrijkste resultaten van het Living Lab, waaronder wat ze als belemmering en als ondersteuning hebben ervaren bij de ontwikkeling van hun projecten. De conclusies geven aan hoe vrouwen beter ondersteund kunnen worden zodat zij met hun innovaties nog beter kunnen bijdragen aan de toekomst van landelijke gebieden.

Case study resultaten en lessen

Samenstelling en organisaties van de Living Lab

Het Nederlandse Living Lab ging in 2023 van start met acht deelnemers in de leeftijd van 26 tot 57 jaar. De meeste vrouwen combineerden hun werk op of buiten de boerderij met zorgtaken. Het Living Lab bestond uit zes vrouwen met eerste ideeën voor innovatieve projecten en twee vrouwen die al vrij ver gevorderd waren met hun plannen.

Om tegemoet te komen aan de behoeften van de groep zijn aanvullende trainingen aan het algemene programma toegevoegd, zoals: storytelling, persoonlijk leiderschap en omgaan met de dynamiek van agrarische familiebedrijven. Alle bijeenkomsten waren in persoon en werden gehouden op verschillende locaties, waaronder bij deelnemers thuis. Elke sessie werd gevolgd door online 1-op-1-coaching. De deelnemers hielden zelf regelmatig contact via WhatsApp.

Innovatie proces en waargenomen veranderingen

Alle vrouwen volgden dezelfde training, die hen ondersteunde bij de stapsgewijze ontwikkeling van hun projecten. Voor de meer gevorderden was het aanvankelijk makkelijker om de aangeboden instrumenten toe te passen. Echter, door hun kennis en ervaringen te delen, ondersteunden zij wie net begonnen waren en meer tijd nodig hadden om hun ideeën te verduidelijken. Grofweg doorliepen de projecten de volgende fasen: verduidelijking van ideeën, testen en experimenteren, implementatieplan, eerste stappen voor de uitrol en zoeken naar financiering.

Alle vrouwen waardeerden de ondersteuning van het Living Lab en gaven aan dat de ondersteuning aanzienlijk heeft bijgedragen aan de ontwikkeling van hun projecten en hun persoonlijke groei als innovatieve ondernemers. De training in innovatie-design rustte hen uit met nuttige handvatten, terwijl de wederzijdse ondersteuning binnen de groep hun zelfvertrouwen versterkte. De individuele coaching hielp om persoonlijke hindernissen te overwinnen.

Interactie met stakeholders en experts

Voor een aantal bijeenkomsten werden stakeholders en experts uitgenodigd. Onder hen waren vertegenwoordigers van het Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur, bedrijfsadviseurs van een grote bank, een adviseur voor familiebedrijven, een communicatie-expert en een leiderschapscoach. Deze bijeenkomsten werden door iedereen gewaardeerd. Achteraf gezien hadden sommige vrouwen graag gezien dat er ook individueel bedrijfsadvies was gegeven.

Het collectieve leerproces

Het Living Lab heeft een sterke band tussen de vrouwen gecreëerd. De vrouwen deelden contacten, gaven advies en wisselden kennis uit. Ze spraken er regelmatig over hoe dit netwerk ook voor anderen van nut zou kunnen zijn en waren enthousiast om hun steun te delen.

Ze spraken uitgebreid over hun ervaringen als vrouwen en de belemmeringen waarmee ze te maken hadden als gevolg van traditionele gendernormen. Ze bekritiseerden de gangbare definities van een innovator en ondernemer als beperkt en discriminerend; ze hadden herhaaldelijk meegemaakt dat hun projecten weinig erkennen kregen vanwege de geringere omvang van hun investeringen of sociale in plaats van technologische oriëntatie. Het delen van deze ervaringen versterkte hun vastberadenheid om door te gaan, wetende dat ze elkaar steunden.

Conclusie

De ervaringen van het Living Lab onderstrepen het belang van ondersteuning op maat voor innovatieve vrouwen. Daarbij is het belangrijk dat de vrouwen onder elkaar kunnen blijven en dat er aandacht is voor projectontwerp én de ontwikkeling van een ondernemersidentiteit. Daarnaast is het cruciaal de gangbare definities van innovatie en ondernemerschap te herzien en de waarde van een stapsgewijze aanpak, kleinere projecten en een sociaalecologische oriëntatie te erkennen. Vrouwen leveren een belangrijke bijdrage aan de toekomst van de landbouw en het platteland. Momenteel doen zij dat met weinig ondersteuning. Met effectieve steun zouden ze zoveel meer kunnen betekenen! Wij roepen financiers, adviseurs en trainers daarom op om het volgende aan te bieden:

- Opleidingen voor vrouwen met ruimte voor uitwisseling van ervaringen
- Ondersteuning bij het stapsgewijze ontwerpen van projecten
- Coaching in persoonlijk leiderschap en de vorming van een ondernemersidentiteit
- Financiering voor startende, kleinschalige projecten en niet-productiegerichte innovaties.

Locatie:

Nederland

Contacts:

Auteurs: Bettina Bock, Valentina Materia, Lobke van Oorschot-Coppens en Helma Vermuë

Academic Leads Team bettina.bock@wur.nl

Meer info:

<https://www.grassceiling.eu/living-labs/netherlands>

Featured posts:

Revamping EU Agriculture to include women farmers:

<https://www.wur.nl/en/article/revamping-eu-agriculture-to-include-women-farmers.htm>

Breaking through barriers: [Breaking through barriers: the women driving rural innovation in Europe | Horizon Magazine](#)

[De boerin wordt in Europa nog altijd achtergesteld bij de boer - NRC](#)

**Funded by
the European Union**

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Research Executive Agency (REA). Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.